

Bismillaahi Raxmaani Raxiim

JAMHUURIYADDA SOMALILAND

WAX KA BADELKA IYO KAABIDDA XEERKA GOLAHA
MIHNADLAYAASHA CAAFIMAADKA

(Xeer. 19/2001)

JAMHUURIYADDA SOOMAALILAND
GOLAHA WAKIILADA JAMHUURIYADDA SOOMAALILAND

Wax-ka-bedelka iyo kaabidda Xeerka Golaha Qaranka ee Mihnadlayaasha Caafimaadka Xeer Lr. 19/2001

Golaha Wakiiladu

Markuu arkay: qodobka 17aad ee Dastuurka Jamhuuriyadda Somaliland.

Markuu Tixgeliyey: Baahidda loo qabo xeer lagu maamulo arrimaha mihnadlayaasha caafimaadka dadka, lagagana hor tago dhibaataada bulshada ka soo gaadhi karta marka aan loo miidaan dayin daawaynta, goobaha adeegga caafimaad, xirfad-yahanada caafimaadka iyo daawada.

Markuu arkay: Baahida loo qabo nidaam dhiiri geliya oo dhawra islamarkaana ilaaliya caafimaadka iyo daryeelka dadwaynaha iyada oo la adeegsanayo xeer lagu xakameeyo mihnadaha caafimaadka si loo xaqiijiyo in dadwaynuhu helo adeegyo caafimaad oo bedqaba.

Markuu xaqiiqsaday: In aqoonta iyo adeegga caafimaad uu sii horumarayo, siina ballaadhanay, loona baahan yahay Xeerka aqoonta iyo adeegyada caafimaad lagu nidaaminayo oo gaadhsiisan heerka caalamiga ah.

Markuu aqoonsaday: In ay lama huraan tahay in wax ka bedel lagu sameeyo lana kaabo Xeerka Mihnadaha Caafimaadka Lr. 19/2001.

Waxa uu halkan ku ansixiyey xeerkan:

QAYBTA KOOWAAD TILMAAMAHA GUUD

Qodobka 1aad Ereybixin

Erayada iyo weedhaha ku xusan xeerkan haddii aan xeerar kale si kale u macnayn waxa loo fasirayaa sidan:

Golaha: Waxa looga jeedaa Golaha Qaran ee Mihnadaha Caafimaadka waana hay'ad lagu abuuray Xeerkan masuulna ka ah diiwaan gelinta, rukhsad siinta, iyo anshax marinta mihnadlayaasha caafimaadka; ansixinta adeegyada iyo barnaamijyada caafimaadka; iyo oggolaansho siinta rugaha iyo barnaamijyada wax lagu baro mihnadlayaasha caafimaadka.

Xubnaha: waxa loola jeeda xubnaha Golaha mihnadlayaasha caafimaadka ee ku xusan Xeerkan.

- Diiwaan:** waxa loola jeedaa diiwaan kasta oo u soo baxa si xeerkan waafaqsan.
- Mihnadle:** waxa loola jeedaa qof kasta oo aqoon u leh adeegyada caafimaadka dadka, daawooyinka, qashaafadaha, shaybaadhidda iyo wixii kale ee la xidhiidha caafimaadka iyo fay-dhawrka oo Goluhu aqoonsan yahay.
- Dhakhtar:** waxa loola jeedaa qof kasta oo leh aqoon heer jaamacadeed oo ku saabsan Caafimaadka, daawada iwm, oo Goluhu aqoonsaday.
- Kalkaaliye:** waxa loola jeedaa qof kasta oo haysta shahaado machad tababar adeeg caafimaad oo la aqoonsan yahay ama waaya-aragnimo dheer oo Goluhu aqbalay markuu qiimeeyay.
- Farsama-yaqaan:** waxa loola jeedaa qof kasta oo loo tababaray adeeg caafimaad oo gaar ah sida, sheybaadhidda, qashaafadda, nafaqaynta, iwm oo Goluhu aqoonsaday.
- Wasiir:** waxa loola jeeda wasiirka Wasaaradda Caafimaadka.
- Goob-Caafimaad:** waxa loola jeeda meel kasta oo lagu fuliyo adeeg caafimaad; sida daawayn, qaliin, shaybaadhid, cusbitaal, bukaan socoto, khashaafad, la talin iwm.
- Cusbitaal:** waxa loola jeedaa goob kasta oo lagu daweyo bukaan jiif nooca ama noocyda cudurada jidhka ama maskaxda ka mid ah oo Golaha rukhsad ka haysta.
- Farmasi:** waxa loola jeedaa meel kasta oo ku hawlan samaynta, iibinta (jumlad & tafaariiq), kaydinta iwm ee dawooyinka.
- Kuliyad:** waxa loola jeedaa goob waxbarasho caafimaad oo sharci lagu aqoonsaday.
- Diiwaangelin goob caafimaad:** waxa loola jeedaa diiwaangelinta cusbitaalada, goob adeeg caafimaad, guryo lagu xanaaneeyo dadka buka ama waayeelka ah, meelaha baadhsita cudurada, iyo adeegyada kale ee dhinaca daawaynta.
- Rukhsad:** waxa loola jeedaa oggolaansho uu bixiyey Goluhu taas oo u oggolaanaysa rukhsad-haystaha in uu ku shaqaysto nooca caafimaadka ee rukhsadda loogu oggolaaday.
- Hayadaha caafimaadka:** waxa loola jeedaa hay'adaha waxbarashada caafimaadka, baadhista caafimaad ee danta guud iyo gaarka loo leeyahay iyo hay'adaha samafalka ee ku hawlan caafimaadka.

Qodobka 2aad

Ujeedada xeerka

Ujeedadaxeerka waxa ka mid ah:

1. In loo sameeyo xeer kala haga oo nidaamiya mihnadlayaasha caafimaadka ee xeerkan ku xusan noocay doonaan ha ahaadeene.
2. In loo sameeyo xeer kala haga oo nidaamiya goobaha adeegga caafimaadka iyo goobaha waxbarashada caafimaadka.
3. In kor loogu qaado waxbarashada iyo ku shaqaysiga mihnadda caafimaadka.
4. In Golaha loo siiyo awood uu ku maamulo xeer-nidamiyaha lama huraanka ah ee lagu xaqiijinayo ujeedooyinka xeerkan.
5. La shaqaynta Wasaaradda Caafimaadka iyo wasaaradda Waxbarashada iyo tacliinta sare.
6. Ururinta iyo lafo gurka macluumaadka la xidhiidha waxbarashada mihnadda caafimaadka.

Qodobka 3aad

Aasaaska iyo magaca

Xeerkan waxa lagu aasaasay Golaha Mihnadlayaasha Caafimaadka Somaliland kaas oo leh shaqsiyad qaanuuni ah oo madax bannaan leh na shaambad u gaar ah.

Qodobka 4aad

Astaanta golaha

1. Golaha Mihnadaha Caafimaadku wuxuu yeelanayaa astaan u gaar ah oo noqonaysa ta goluhu is laqaato.

Qodobka 5aad

Xarunta Golaha

Xarunta Goluhu waa Caasimadda Somaliland ee Hargeysa.

QAYBTA LABAAD

QAAB DHISMEEDKA GOLAHA

Qodobka 6aad

1. Golaha Qaran ee Mihnadlayaasha Caafimaadku waxa uu ka kooban yahay:
 - Golaha Qaranka.
 - Xafiiska Agaasinka Fulinta.
2. Golaha Caafimaadka ee heer qaran wuxuu ka kooban yahay 13 xubnood.

3. Guddoomiyaha iyo Guddoomiye Xigeenka Golaha waxa soo magacaabaya Madxweyanaha Jamhuuriyadda Somaliland.
4. Muddada xilka Guddoomiyaha iyo guddoomiye xigeenku waa saddex (3) sano oo ka bilaabmaya maalinta Guddoomiyaha Maxkamadda Sare dhaariyo. Waxa guddoomiyaha iyo guddoomiye xigeenka dib loo soo magacaabi karaa hal mar keliya.
5. 11 ka xubnood ee kale ee Golaha waxay ka kooban yihiin;
 - Xubin ka imanaysa Wasaaradda Caafimaadka.
 - Xubin ka imanaysa Wasaaradda waxbarashada iyo Tacliinta Sare.
 - Xubin ka imanaysa Wasaaradda Arrimaha Gudaha.
 - Xubin ka imanaysa Guddida La-dagaalanka Musuqmaasuqa.
 - Xubin ka imanaysa Guddida Qaranka ee Xuquuqal Insaanka.
 - Xubin ka imanaysa Ururka Dhakhaatiirta Somaliland.
 - Xubin ka imanaysa Ururka Kalkaaliyaasha iyo Umulisoyinka.
 - Xubin ka imanaysa Ururka Shaybaadhada.
 - Xubin ka imanaysa Uururka Farmasiyada.
 - Xubin ka imanaysa kuliyaadaha caafimaadka.
 - Xubin ka imanaysa Kuliyaadaha iyo macaahidda kalkaaliyayaasha iyo Umulisoyinka.
6. Xubnaha kor ku xusan waxa soo magacaabaya madaxa xafiiska ay ka socdaan.
7. Muddada xilka xubnaha, marka laga reebo Guddoomiyaha iyo guddoomiye xigeenka, waa laba (2) sano oo ka bilaabanta maalinta Guddoomiyaha Maxkamadda Sare xilka u dhaariyo. Waxa dib loo soo magacaabi karaa ugu badnaan saddex (3) jeer.

Qodobka 7aad

Shuruudaha Xubinnimada Golaha Qaran

1. Qof kasta oo xubin ka noqonaya Golaha waa in uu buuxiyaa shuruudahan:
 - a. Waa in uu yahay Somalilander.
 - b. Waa in uu haystaa shahaado jaamacadeed oo la xidhiidha mihnadiisa iyo waayo aragnimo u dhiganta oo aan ka yarayn shan sano.
 - c. In uu yahay qof ku sifoobay anshax wanaagsan.
 - d. In aanay ku dhicin xukun ciqaabeed kama danbays ah.
2. Waxa xubinnimada Golaha lagu waayi karaa markay timaaddo xaalad xaaladahan ka mid ahi:
 - a. Geeri.
 - b. Is-casilaad.
 - c. Waayid mid ka mid ah shuruudaha xubinnimada ee farqadda hore.
 - d. Muddada xubinnimada oo dhammaata.
 - e. Haddii uu ka soo qayb geli waayo laba fadhi oo isku xiga cudur daar la'aan.
3. Haddii xubin Golaha ka mid ahi bannayso waxa loo soo buuxinyaa hadba habkii ay xubintu ku timi markii hore.

Qodobak 8aad

Xilka iyo waajibaadka Golaha

1. Kaydinta iyo diiwangelinta aqoonyahannada iyo goobaha adeegga caafimaadka iyo goobaha waxbarashada caafimaadka mid gaar ah iyo mid guudba.
2. Daba-galka, kormeerka iyo qiimaynta hawl-wadeennada, goobaha adeegga caafimaadka iyo goobaha waxbarashada caafimaadka.
3. Horumarinta tayada caafimaadka sida tabobarrada, wacyigelinta iyo cilmi baadhista.
4. Go'aan ka gaadhidda furidda kuli-yadaha caafimaadka.
5. Hubinta shahaadooyinka caafimaadka.
6. Ansixinta diiwaannada kama danbaysta noqda.
7. Ansixinta xeerarka caafimaadka, mihi-nadaha, goobaha adeegga caafimaadka iyo goobaha waxbarashada caafimaadka.
8. Hubinta, dabagalka aqoonta iyo kormeeridda aqoonta mihi-nadlayaasha iyo goobaha adeegga caafimaadka.
9. Kala talinta Wasaaradda Caafimaadka wixii ku saabsan arrimaha caafimaadka.
10. Ka warbixinta tayada caafimaadka ee dalka ama meelo ka mid ah dalka.

Qodobka 9aad

Awooddaha Golaha heer Qaran

Goluhu waxa uu awood u leeyahay arimahan soo socda:

1. Ansixinta istiraati-jayadda iyo qorshe hawleedka Golaha.
2. Goluhu wuxuu awood u leeyahay in u galo goob kasta oo caafimaad.
3. In uu anshax mariyo hawl-wadeennada iyo goobaha caafimaadka mid gaar ah iyo mid guud ahaaneedba, iyo mihi-nadlayaasha caafimaadka, go'aanna ka gaadhi karo.
4. Ogolaansho siinta iyo ka qaadista goobaha adeegyada wax-barashada iyo barnaamijyada caafimaad.
5. Go'aaminta lacagaha rukhsad siinta iyo ansixinteeda.
6. Ansixinta soo jeedinaha Agaasimaha Fulinta.
7. In uu laalo kuli-yad caafimaad oo Goluhu go'aamiyey inay ka hoosayso heerkii looga baahnaa.
8. Inay hubiso in imtixaanaadka kulliyadaha caafimaadku yihiin kuwo gaadhsiisan heerkii tacliimeed ee looga baahnaa.

9. Inuu rukhsad siiyo dhammaan mihnadlayaasha caafimaadka.
10. Inuu bixiyo shahaado hawl-karnimo cidii mutaysata.
11. Soo saaridda iyo ansixinta Xeer-nidamiyayaal laga dheegto Xeerkan.
12. Ansixinta shaqaalaha Golaha.
13. Ansixinta qorshe hawleedka Golaha.
14. Dhaqan gelinta iyo fulinta xeer-nidaamiyayaasha Golaha.
15. Ansixinta xuduudaha ay ka hawl-geli karaan mihnadlayaasha caafimaadku.
16. Dabo-galka iyo dib-u-eegista heerarka tayo ee diiwaan-gelinta, rukhsad siinta, ku shaqaysiga, tacliinta habdhaqanka, xirfadlayaasha, joogtaynta hawlgudasho ku dhisan aqoon iyo karti iyo ilaaalinta agabka adeegyada caafimaad.

Qodobak 10aad

Kulamada Golaha heer Qaran

1. Golaha heer Qaran wuxu fadhigiisa caadiga ah yeelanayaa labadii (2) biloodba mar.
2. Kooramka Golaha waxa uu buuxsamayaa marka ay Golaha fadhiyaan seddex meelood laba (2/3 ama 9 xubnood).
3. Waxa kale oo uu yeelan karaa fadhiyo aan caadi ahayn markay sidaas soo jeediyaan Guddoomiyaha ama 2/3 xubnaha Goluhu.
4. Goluhu waxa uu go'aamada ku qaadanayaa cod gacan taag ah, haddii tirada cododku isle'ekaato oo keliya Guddoomiyuhu waxa uu yeelanayaa laba cod.
5. Go'aanka goluhu wuxu ku ansaxayaa marka ay u codeeyaan kala badh iyo hal xubanaha fadhiya (simple majority).
6. Guddoomiyuhu isma hortaagi karo go'aan goluhu cod aqlabiyad ah ku gaadhey.

Qodobka 11aad

Awoodaha Guddoomiyaha

Awoodaha Guddoomiyaha Goluhu waa:

1. Guddoominta iyo qaybinta doodda shirarka.
2. Isugu yeedhidda iyo wargelinta shirarka.
3. Diyaarinta ajendayaasha shirarka isaga oo la kaashanaya Agaasimaha Fulinta.
4. Dabagalka iyo fulinta go'aamada Golaha.
5. Saxeexa qoraaladda iyo go'anaada ku baxaya magaca Golaha.

6. Matalaadda Golaha.
7. Hawl-gelinta Xubnaha Golaha iyo Guddi-hoosaadyada.
8. Fulinta awoodaha Golaha ee degdegga ah inta u dhaxaysa shirarka Golaha, isagoo la tashanaya xubnaha agaasinka fulinta iyo la taliyayaasha inta uu heli karo.
9. Fulinta hawlaha kale ee Xeerkan, xeer-hoosaadyada ama Goluhu u xil saaraan yahay.
10. Guddoomiyuhu waxa uu ku hadlaa afka Golaha.

Qodobka 12aad

Xilka Guddoomiye-xigeenka

1. Guddoomiye- xigeenku waxa uu qabanayaa waxa kasta oo uu u igmado guddoomiyuhu.
2. Waxa uu xilka guddoomiye haynayaa marka uu maqan yahay Guddoomiyuhu iyo marka uu gudan kari waayo shaqadiisa sababo caafimaad darteed.
3. Haddii ay Guddoomiyaha ku timaaddo xaaladaha ku xusan qodobka 7aad ee Xeerkan, Guddoomiye xigeenka ayaa xilka haynaya inta la dooranayo Guddoomiye si aan bannaanaansho xil u dhicin.

Qodobak 13 aad

Agaasimaha Fulinta

1. Agaasimaha Fulintu waa sarkaalka ugu sarreeya ee maamulka iyo maaraynta, xidhiidhka, maaliyadda iyo shaqaalaha Golaha.
2. Waxa shaqaalaysiinaya Golaha iyagoo u eegaya aqoontiisa maamul, maarayneed iyo khibraddiisa.
3. Xulashada Agaasimaha Fulinta waxa lagu salayn doonaa nidaam uu ansixiyey Goluhu.
4. Heshiis muddadiisu cayiman tahay ayay la geli doonaan Goluhu, muddadaas oo ay ka mid tahay muddo-hubineed.
5. Golaha ayaa u xil saaran diyaarinta qeexitaanka shaqooyinka Agaasimaha Fulinta si waafaqsan masuuliyadihiisa.
6. Agaasimaha Fulintu waxa uu masuul ka noqon doonaa:
 - a. Hawlaha maamul, maaliyadeed iyo miisaaniyadeed ee Golaha.
 - b. Inuu fuliyo awaamiirta iyo go'aamada ka soo baxa Golaha heer Qaran.
 - c. Soo jeedinta shaqaalaysiinta shaqaalaha Golaha iyada oo uu ansixinayo Goluhu.

- d. Kormeerka Shaqaalaha Golaha.
- e. Dayactirka xayndaabka xafiiska, agabka iyo dhukumentiga Golaha.
- f. Maaraynta xidhiidhada.
- g. Isuduwidda iyo dabagalka hawl-gallada guddi-hoosaadyada.
- h. Gudashada hawlaha kale ee Goluhu u xil saaro.

QAYBTA SEDDEXAAD

DIIWAAN-GELINTA MIHNADDA IYO MIHNADLAYAASHA

Qodobka 14aad

Diiwaangelinta mihnadda iyo mihnadlaha

1. Goluhu waxa uu diyaarinayaa diiwaanno u gaar ah mihnadlayaasha caafimaadka ee loo diiwangeliyay si waafaqsan xeerkan.
2. Goluhu wuxuu haynayaa diiwaannada rasmiga ah iyo kuwa socda ee lagu diiwaangeliyo magacyada iyo macluumaadka ku saabsan dhamaan dadka la diiwangeliyey ama la siiyey rukhsad ay ku shaqaystaan.

Qodobka 15aad

Diiwaanadda Hawl-wadeennada caafimaadka

Diiwaannada kala duwan ee hawl-wadeennada caafimaadku waxay kala yihiin sidan:

- a. Diiwaanka Dhakhaatiirta Caafimaadka.
- b. Diiwaanka Dhakhaatiirta Ilkaha.
- c. Diwaanka Dhakhaatiirta Daawooyinka.
- d. Diiwaanka dadka sameeya qalabka indhaha, iyo kuwa cabira.
- e. Diiwaanka kalkaaliyayaasha iyo Umulisoooyinka.
- f. Diiwaanka fayodhawrayaasha caafimaadka.
- g. Diiwaanka dhaqangeliyayaasha naafada.
- h. Diiwaanka saraakiisha caafimaadka goobaha shaqada.
- i. Diiwaanka farsama-yaqaannada khashaafadaha.
- j. Diiwaanka farsama-yaqaannada sheybaadhka caafimaadka.
- k. Diwaanka farsama-yaqaannada daawo.
- l. Diiwaanka saraakiisha caafimaad.
- m. Diiwaanka farsama-yaqaannada ilkaha.
- n. Diiwaanka farsama-yaqaannada caafimaadka degaanka.
- o. Diiwaanka gacan-yarayaasha khashaafadda
- p. Diiwaanka farsama-yaqaannada lafaha.
- q. Diiwaanka saraakiisha xannaanada degdegga ah.

- r. Diiwaanka farsama-yaqaannada nafaqeynta iyo cuntada.
 - s. Diiwaanka farsama-yaqaannada maqalka cabira.
 - t. Diiwaanka cilmi-nafsi-yahanka caafimaad.
 - u. Diiwaanka daryeelayaasha caafimaad.
3. Diiwaannadaas waa in ay ku qornaadaan magaca, cinwaanka, cadaynta xirfadiisa, iyo faahfaahinta kale ee qofka la xidhiidha.
 4. Qof kasta oo Xeerkan lagu diiwaan geliyey haddii uu isbedel ku yimaado cinwaankiisa waa in uu iska xaadiriya Xafiiska Diiwaan hayaha.

Qodobka 16aad

Habraaca Diiwaan-gelinta

1. Xirfadle kasta oo caafimaad oo doonaya inuu ka hawlgalo dalka waa inuu u soo qortaa codsi Golaha.
2. Goluhu wuxu dersayaa codsigaas, heerka aqoonta xirfadlaha, khibraddiisa iyo qalabka goobta caafimaad ee uu ka halwgelayo.
3. Xirfadle kasta waxa waajib ku ah inuu u gudbiyo Golaha wixii macluumaad ah ee Goluhu uga baahdo.
4. Codsadayaasha ku guulaysta inay buuxiyaan shuruudaha Golaha waxa loo ogolaanayaa in magacooda lagu diiwaangeliyo lana siiyo rukhsad ay ku shaqaystaan.
5. Muddada rukhsadu waa sannad.

Qodobka 17aad

Noocyada diiwaangelinta

1. **Diiwaan-gelinta isu-diyaarin mihnad:** mihnadlaha soo qalin jebiyey ee sita shahaado oo ka soo qaatay jaamacadaha Somaliland ama kulliyad, ama mac-had la aqoonsan yahay waxa lagu diiwaan gelinayaa diiwaanka isu-diyaarinta mihnadle.
2. **Diiwaan-gelinta ku meel gaadhka ah:** mihnadlaha ka soo qalin jebiyey jaamacad debedeed oo la aqoonsan yahay ama kulliyad ama mac-had lana soo shaqeeyey rug caafimaad oo dibedeed ugu yaraan 3 sannadood cadaynna ka soo qaatay waxa lagu diiwan-gelinaya diiwaanka ku meel gaadhka ah.
3. **Diiwaan-gelinta buuxda:** Mihnadle lagu diiwaangeliyey diiwaannada ku xusan labada farqadood ee hore waxa lagu diiwaangelinayaa diiwaanka hawl-wadeen caafimaad oo buuxda.
4. **Diiwaangelinta takhasuska:** mihnadle kasta oo sita shahaado sare (postgraduate) waxa lagu diiwaangelinayaa diiwaan u gaar ah oo qeexaya takhasuska qofka iyo shaqadiisa.

Qodobka 18aad

Diiwaangelinta goobaha caafimaadka

1. Qof kasta oo doonaya in loo diiwangeliyo goob caafimaad wuxuu Golaha u soo qoranayaa codsiga diiwangelinta goobta uu doonayo, waxana uu codsigaas ku soo lifaaqayaa magaciisa iyo magaca goobta.
2. Qof ama kooxi ma furan karaan goob caafimaad iyaga oo aan ogolaansho ka helin Golaha, islamarkaana qof ama kooxi ma furan karaan goob waxbarasho ama barnaamij waxbarasho caafimaad ilaa ay ogolaansho ka helaan Golaha.
3. Qofka soo codsaday goob caafimaad waxa ka reebban:
 - a. In aanu u qalmin shaqada.
 - b. In aanu degelku u qalmin adeegga loogu talo galay.
 - c. Dhismaha, qalabka iyo shaqaalaha kale aanay u qalmin adeegga loogu talo galay.
 - d. Qofka soo codsaday ama masuulka ka ahi aanu ku jirin diiwaangelinta buuxda.
 - e. Qofka codsiga soo gudbistay ma bedeli karo ama uma gudbin karo cid kale, waana in rukhsaddu ku koobnaataa ciddii soo codsatay.

Qodobka 19aad

Rukhsad siin ku meel gaadh ah

1. Goluhu waxa uu bixin karaa rukhsad ku meel gaadh ah waxaana cod hal dheeri ku go'aamiya Golaha, waana in aan rukhsadda ku meel gaadhka ahi ka badnaan 6 bilood.
2. Goluhu waxa uu kala noqonayaa rukhsadda ku meel gaadhka ah qof kasta oo ku guul darraysta inuu buuxiyo shuruudaha rukhsadiinta.
3. Qof kasta oo haysta rukhsad ku meel gaadh ah waxa loola xisaabtamayaa sida qofka haysta rukhsad dhamays tiran.

Qodobka 20aad

Cusboonaysiinta rukhsadaha

1. Qof kasta oo doonaya in loo cusboonaysiiyo rukhsad waa in uu buuxiyo shuruudaha Golaha ee cusboonaysiinta rukhsadaha.
2. Qof kasta oo rukhsaddiisa ku cusboonaysiin waaya bil gudeheed oo ka bilaabanta maalinta rukhsaddu ka dhacdo waxa uu waayayaa ku shaqaysiga mihnadda dalka gudihiisa.
3. Qof kasta oo rukhsaddiisu muddo dhaaftay sadex sano in ka badan wuxuu xaq u leeyahay inuu Golaha dib uga codsado in loo cusboonaysiiyo.
4. Waxa golaha u bannaan inuu shardi uga dhigo qofka rukhsaddiisu muddo dhaaftay inuu dhamaysto barnaamij uu aqoontiisa kor ugu qaadayo.

5. Qof kasta oo loo diiday in la siiyo rukhsad uu ku shaqaysto waxa u xaq u leeyahay inuu Golaha waydiisto in go'aanka diidmada dib loogu eego.
6. Goluhu waxa uu qofka rukhsadda loo diiday siinayaa go'aanka diidmada, waxana qofkaasi xaq u leehay in uu rafcaan uga qaato Maxkamadda Sare JSL.

QAYBTA AFRAAD

ANSHAXA IYO ASLUUBTA MIHANADLAHA CAAFIMAADKA

Qodobka 21aad

Guddida anshaxa

1. Goluhu waxa uu yeelanayaa Guddi Anshax marineed.
2. Muddada xilka Guddidu waa inta hawsha loo xilsaaray socoto.
3. Tirada Guddidu waa shan (5) xubnood.
4. Golaha ayaa iska dhex magacaabaya guddida anshaxmarinta, waxana guddoominaya Guddoomiye-xigeenka Golaha. Haddii guddoomiye xigeenka jagadiisu bannaantahay Guddoomiyaha Golaha ayaa magacaabaya guddoomiyaha guddida anshaxmarinta.
5. Qof kasta oo mihnadle ah oo ku shaqaysta isaga oo aan wax rukhsad ah haysan ama si sharci darro ah u furta una bixiya adeeg waxbarasho isagoon ogolaansho ka haysan. golaha waxa la marinayaa anshaxmarinahan soo socda:
 - a. Qoraal canaan ah.
 - b. In laga joojiyo shaqada ama laga laalo goobta adeeg waxbarasho.
 - c. In shaqada laga joojiyo qofka Goluhu ku helo in aan maskaxdiisu dhammayn.
 - d. Qof kasta oo bixiyey macluumaad been ah ama Golaha ka qariyey xog mihiim ah si uu u helo rukhsad uu ku shaqaysto waxa laga joojinayaa shaqada.
 - e. Qof kasta oo galay fal halis gelinaya caafimaadka dadwaynaha waa in laga joojiyaa shaqada.
 - f. Qof kasta oo si badheedha ugu xadgudba qodob ka mid ah qodobbada xeerkan waxa laga joojinayaa shaqada.
 - g. Waxaa anshax marinta Guddidu gaadhaysaa mihnadle kasta oo si badheedh ah u been abuura magac ama cinwaan si uu ugu shaqaysto xirfad caafimaad ama isagoon diiwaangashanayn ku hawl gala xirfad caafimaad.
6. Anshax marinaha ka dhasha farqadaha kor ku xusan ee qodobkan waxay Guddidu ka soo saaraysaa qaraar maamul oo sababaysan waxana qaraarkeeda rafcaan looga qaadan karaa Maxkamadda Sare maamul ahaan, haddii aan denbigu noqon ciqaab markaas oo loo gudbinayo Xeer-ilaalinta.

Qodobka 22aad

Ka tirtiridda diiwaanka

1. Goluhu wuxuu ka tirtirayaa diiwaanka mihnadle diiwaangashan oo maxkamadi ku xukuntay xukun ciqaabeed ka dhashay anshaxmarinta ku xusan qodobka 21.
2. Waxa kale oo diiwaanka laga tirtirayaa mihnadle kasta oo lagu helo denbi dhaqan xumo mihnadeed oo xooggan.
3. Qofka laga tirtiro diiwaanka haddii goob caafimaad ahaan magaciisa loogu diiwaangeliyey, goobtaasi magaciisa kuma sii shaqayn karto.

QAYBTA SHANAAD

QODOBBO KALA DUWAN

Qodobka 23aad

Dhaqaalaha Golaha

1. Dhaqaalaha goluhu waxa uu ka imanayaa misaanayadda dawladda.
2. Lacagaha Golaha la siiyo sida deeq, yabooh (fundraising) maalgelin iyo kobcin munaasib ah.
3. Lacagaha rukhsad siinta.

Qodobka 24aad

Hanti dhawr

1. Goluhu waxa uu yeelanayaa hanti dhawre ka yimaadda Golaha debeddiisa, waxa kale oo uu yeelan karaa hanti dhawre Golaha dhexdiisa ka yimaadda.
2. Waxa u bannaan in la hawlgeliyo hanti dhawraha Qaranka habka loo maamulayo hanti dhawrkana waxa lagu maamulayaa Xeerarka Hanitdhawrka Qaranka ee Baarlamaanku ansixiyey.

Qodobka 25aad

Bixinta Shahaadada Diiwaangelinta Goobta

Guddigu wuxuu siin doonaa shahaadada diiwaan-gelinta goob kasta oo adeeg caafimaad ama adeeg wax-barasho caafimaad, iyadoo qaabkeeda iyo muddadeeda Goluhu xeer-hoosaad ku soo saari doono.

Qodobka 26aad

Bixinta Rukhsadda Diiwaan-gelinta Goob Caafimaad Qof Ajanabi ah

1. Xirfad-yaqaanka ajenabiga ahi waa inuu haysto shahaadada u suurta gelinaysa in lagu diiwaan-geliyo diiwaanka ku habboon.

2. Xirfad-yaqaanka ajnabiga ahi waa inuu haystaa rukhsadda shaqo oo ansax ah ee dalka uu ka soo shaqeeyey.
3. Xirfad-yaqaan caafimaad ee ajanabi ah ee soo codsada rukhsadda diiwaan-gelinta Cusbitaal, goob adeeg caafimaad, goob baadhista cudurrada, waa inuu ku xidhan yahay cusbitaal ama adeeg caafimaad oo uu aqoonsan yahay Goluhu lix bilood ka hor inta aanu codsiga rukhsadda diiwaan-gelinta soo qoran.
4. Xirfadlaha ajnabiga ah waxa lagu diiwaangelin karaa marka uu buuxiyo shuruudaha uu Goluhu u dhigo.

Qodobka 27aad

Goobaha Caafimaad ee Miyiga & Tuulooyinka

Qofkii ka samaysta goob adeeg caafimaad meel miyi ah ama tuulo ah wuxuu bixin doonaa lacagaha rukhsad siinta diiwaangelinta oo ka yar inta magaaloooyinka laga qaadayo waxana goynaya Golaha, waxa kaloo Golaha u bannaan inuu ka dhaafto lacagta rukhsad siinta.

Qodobka 28aad

Daawaynta iyo Bixinta Talo Caafimaad

1. Waxa reebban in uu bixiyo talo caafimaad, daawayn, cudur sheegid qof aan ahayn mid ogolaansho u haysta.
2. Talo kasta ama daawayn ama goob caafimaad oo uu bixiyo qof aan ogolaansho u haysan ama amarkiisa lagu bixiyey masuuliyadda ka dhalata waxa qaadata qofkaas talada bixiyey ama daawaynta sameeyey.

Qodobka 29aad

Xeer-hoosaadyo

1. Dhamaan Xeer-hoosaadyada ka dheegma Xeerkan waxa diyaarinaya oo ansixinaya Golaha.

Qodobka 30aad

Burin

Xeerkani waxa uu burinayaa dhammaan xeerarkii ka horreeyey ee ka hor imanaya ama aan la socon karin xeerkan.

Qodobka 31aad

Dhaqangalka Xeerka

Xeerkani waxa uu dhaqan gelayaa marka ay ansixiyaan golayaasha sharci dejintu isla markaana uu saxeexo Madaxweynaha Jamhuuriyadda Somaliland.

Guddoomiyaha Golaha Wakiillada

Cabdiraxmaan Maxamed Cabdilaahi

Xog-hayaha Golaha Wakiillada

Cabdirisaaq Siciid Ayaanle